

T.C.
ADALET BAKANLIğI
İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı

AVRUPA İNSAN HAKLARI
MAHKEMESİ KARARLARI BÜLTENİ

(Seçme Kararlar)

Şubat - 2023

Sayı 21

İçindekiler

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE YASAĞI.....	1
ÖZGÜRLÜK VE GÜVENLİK HAKKI	4
ADİL YARGILANMA HAKKI	7
İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ HAKKI.....	12
MÜLKİYET HAKKI	16

1

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE YASAĞI

1. B. / Rusya¹ Kararı

Öz: *Başvuru, başvuranın küçük yasta uğradığını iddia ettiği cinsel istismar eylemleriyle ilgili mağdur sıfatıyla katıldığı ceza yargılaması sırasında yaşadığı ikincil mağduriyet (secondary victimisation) nedeniyle işkence ve kötü muamele yasağının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.*

Başvuran, 2007 doğumlu Rus vatandaşıdır. Başvuranın annesi 2018 yılı ağustos ayında hayatını kaybetmiştir. Bunun üzerine başvuran babasının isteğiyle yetimhaneye yerleştirilmiştir. Başvuran aynı yılın ekim ayında koruyucu aile yanına yerleştirilmiştir. 10 Şubat 2019 tarihinde başvuran koruyucu ailenin talebi üzerine bir kamu kurumu olan Ebeveyn Desteğinden Yoksun Çocukları Destekleme Merkezi (Destekleme Merkezi) bünyesinde görevli iki psikolog tarafından dinlenmiştir. Başvuran bu görüşmede geçmişte birçok erkek tarafından istismar edildiğini ifade etmiştir. Başvuranın beyanlarına binaen koruyucu aile tarafından suç duyurusunda bulunulmuştur. Suç duyurusu üzerine 2017 yılında gerçekleştiği iddia edilen istismar olayları nedeniyle A.M., 2014-2015 yılları arasında gerçekleştiği iddia edilen istismar olayları nedeniyle E.T.,R.T. ve Y.C. hakkında ayrı ayrı ceza soruşturmalarına başlanılmıştır. Ceza soruşturmaları kapsamında başvuran 2019 Şubat ve 2020 Eylül ayları arasında koruyucu aile, psikolog ve avukat huzurunda on iki kez beyanda bulunmuştur. Başvuran bu beyanların hepsinde cinsel istismar teşkil eden olayları detaylarıyla ifade etmek durumunda kalmıştır. Başvuran bu süreçte psikolojik açıdan oldukça zarar görmüştür. Destekleme Merkezi bünyesinde 2019 ve 2020 yıllarında alınan raporlara göre başvuran travma sonrası stres bozukluğu, anksiyete ve depresyon belirtileri göstermektedir. 2021 yılı aralık ayında başvuran bir psikiyatr gözetiminde tedavi görmeye başlamıştır. Başvuranın uzun bir süre boyunca tedavi görmesi gerekmektedir.

Başvuran, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin (AİHS veya Sözleşme) 3. ve 13. maddesine dayanarak ceza yargılamaları sırasında ikincil mağduriyete maruz kaldığından şikâyetçi olmuştur.

Mahkemenin Değerlendirmesi:

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM veya Mahkeme), başvuranın mağduru olduğu dört ayrı yargılamanın bulunmasının, farklı yargılamalarda aynı delillerin kullanılmasını engellemediğini kaydetmiştir. Nitekim başvuran, iddia edilen tüm istismar olaylarına ilişkin ifadelerini en az üç kez daha tekrarlamak zorunda kalmıştır. Mahkeme, başvuranın sadece

¹ B. / Rusya Kararı, No. 36328/20, 7 Şubat 2023. <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-222872>

defalarca sorgulanmakla kalmadığını, aynı zamanda üçü erkek olan dört farklı soruşturmacı tarafından sorgulandığını gözlemlemiştir.

Mahkeme, ceza mahkemesi önündeki yargılama sırasında ise yerel mahkemenin başvuranı sorgulama kararı için hiçbir gerekçe göstermediğini, başvuranın cinsel istismar mağduru bir çocuk olarak özel hassasiyetini, psikolojik sağlığının endişe verici durumunu, uzmanların duruşmaya katılmaması yönündeki tavsiyelerini dikkate almadığını tespit etmiştir. Mahkeme, bunun sonucunda başvuranın kapsamlı ve ayrıntılı bir sorgulamaya tabi tutulduğunu ve iddia edilen tutarsızlıklarla ilgili olarak sorgulanmadan önce ön soruşturmada verdiği ifadeleri yeniden ifade etmek zorunda bırakıldığını belirtmiştir. Mahkeme, bu durumun, bir küçüğün cinsel istismarına ilişkin ceza yargılamasının yürütülmesinde yetkililerin sahip olması gereken hassas yaklaşımla bağdaşmadığını değerlendirmiştir.

Mahkeme, genç yaşı, trajik aile durumu, bir yetimhaneye yerleştirilmesi ve iddia edilen cinsel istismar nedeniyle son derece savunmasız durumda bulunan başvuran tarafından çekilen acıların Rus makamları tarafından göz ardı edildiği sonucuna varmıştır. Mahkemeye göre yetkililer, ceza yargılaması sırasında başvuranın kişisel bütünlüğünü koruyamamış ve bu da başvuranın ikincil mağduriyetine yol açmıştır. Bu tespitler ışığında Mahkeme Sözleşme'nin 3. maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir.

2

ÖZGÜRLÜK VE GÜVENLİK HAKKI

2. Hysa / Arnavutluk² Kararı

Öz: *Başvuru, başvuranın tutuklu yargılanması daha sonrasında da ev hapsine alınması nedeniyle Sözleşmenin 5. maddesinin ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.*

Başvuran Afërdita Hysa, 1968 doğumlu bir Arnavutluk vatandaşıdır ve Tiran'da yaşamaktadır. Bayan Hysa, olaylar sırasında Tiran'daki bir vergi dairesinde vergi denetimleri müdürü olarak görev yapmaktadır. Başvuran bir dizi şirkete yapılan 515.455.275 Arnavut Leki (o tarihte yaklaşık 3,7 Milyon Avro) indirimi onayladığı için görevini kötüye kullanmakla suçlanmıştır. Tiran Bölge Mahkemesi 5 Kasım 2013 tarihinde başvuran hakkında tutukluluk kararı vermiştir. Dava bu tutuklama kararı ile ilgilidir. Bölge Mahkemesi, başvuranın tutuklu yargılanmasına karar verirken, neden kaçma riski taşıdığını düşündüğüne dair herhangi bir gerekçe sunmadan veya başvuranın bu sonuca varmasına neden olan kişisel koşullarına işaret etmeden başvuranın kaçma riskine atıfta bulunmuştur. 19 Haziran 2014 tarihinde Tiran Bölge Mahkemesi başvuranın elektronik gözetim altında ev hapsine alınmasına karar vermiştir.

Başvuran tarafından Anayasa Mahkemesine başvuruda bulunulmuş ancak Anayasa Mahkemesi, başvuranın iddialarını esastan incelememiş ve başvuranın şikâyetini, artık cezaevinde tutulmadığı, tutukluluğunun yerini ev hapsinin aldığı gerekçesiyle reddetmiştir. Anayasa Mahkemesi gerekçesinde bu mahkemeye şikâyette bulunan kişilerin yargılamada kişisel bir menfaatlerinin bulunduğunu gerekçelendirmeleri gerekmekte olduğunu belirtmiştir.

Mahkemenin Değerlendirmesi

Mahkeme, başvuranın temyiz mahkemesi önünde, ‘resmi görevinden uzaklaştırıldığı için yeniden suç işleme riski bulunmadığı’ yönünde itirazda bulunmasına rağmen Temyiz Mahkemesinin başvuranın görevinden uzaklaştırılmış olmasına rağmen söz konusu suçu neden hala yeniden işleme riski taşıdığını açıklayamadığına vurgu yapmıştır. Bunun yanında Mahkeme, Anayasa Mahkemesi'nin kararının veya Hükümet'in görüşlerinin, başvuranın ilk tutukluluk döneminin yasallığına itiraz etmekte kişisel bir menfaati olmadığı sonucuna varmak için ikna edici gerekçeler ortaya koyamadığına değinmiştir. Anayasa Mahkemesi, özellikle, başvuranın tutukluluk halinin sona erdirilmiş olmasına dayanmıştır. Ancak, Bölge Mahkemesi'nin başvuranın ev hapsine alınmasına ilişkin kararı, söz konusu ilk dönemin hukuka uygunluğuna ilişkin herhangi bir tespit içermemektedir. Bu kapsamda Mahkeme başvuranın özgürlük hakkının ihlal edilerek gözetim altına alındığına karar verilmesine yol açabilecek olan ilk tutukluluk süresine ilişkin *post facto* bir anayasal incelemeden meşru olarak yararlanabilir durumda olduğunu tespit etmiştir.

² Hysa / Arnavutluk Kararı, No. 52048/16, 21 Şubat 2023. <https://hudoc.echr.coe.int/eng/?i=001-223106>

Sonuç olarak Mahkeme, yerel mahkemelerin, başvuranın ilk tutukluluk süresine ilişkin kararlarını desteklemek için ilgili ve yeterli gerekçeler sunmadığı sonucuna varmış ve Sözleşme'nin 5 § 3. maddesi ihlal edildiğine karar vermiştir.

3

ADİL
YARGILANMA
HAKKI

3. Guðmundur Andri Ástráðsson / İzlanda³ Kararı

Öz: *Başvuru, ehliyetsiz ve uyuşturucu madde etkisinde araç kullandığından bahisle açılan dava sonucunda başvurana verilen cezanın istinaf incelemesine katılan istinaf mahkemesi üyesi hâkimlerden birinin kanunda öngörülen usûle uygun şekilde atanması yapılmadığı, dolayısıyla istinaf mahkemesinin Sözleşme'nin 6(1) maddesinin gerektirdiği şekilde "kanunla kurulmadığı" iddiasına ilişkindir.*

Olayda, İzlanda'da yeni sisteme geçilmesi sonrasında kurulan İstinaf Mahkemeleri için on beş kişilik bir atanma yapılması gündeme gelmiş, Adalet Bakanı kendisine Değerlendirme Komitesi tarafından önerilen en nitelikli on beş aday arasında yer almayan dört aday, neden daha uygun bulunduğu dair özel bir gerekçe göstermeden atamıştır. Sonrasında ise Parlamento tarafından her bir aday ayrı ayrı görüşülerek atanması uygun bulunması gerekirken, Parlamentoda yapılan görüşmede on beş aday tek bir oylamayla blok hâlinde uygun bulunmuştur.

Mahkemenin Değerlendirmesi:

Büyük Daire, "kanunla kurulmuş" ifadesinin sadece bir mahkemenin varlığının yasal dayanağını değil, aynı zamanda mahkeme heyetinin oluşumuna ilişkin kurallara uyulmasını da kapsadığını vurgulamıştır. Büyük Daire, bir hâkimin atanma usulü ile oturduğu kürsünün "yasallığı" arasındaki ilişkinin, ilke olarak hukukun üstünlüğünü yansıtan ve yargıyı yasadışı dış etkilere karşı korumayı amaçlayan "kanunla kurulmuş olma" şartının amacına dayandığını belirtmiştir. Son olarak, Büyük Daire "kanunla kurulmuş olma" şartının aynı zamanda "kanuna uygun kurulmuş olma" anlamına geldiğini yinelemiştir.

Mahkemeye göre, ilk olarak, atama usulünde iç hukukun açık bir ihlâli söz konusu olmalıdır. Diğer bir deyişle, atama usulündeki hukuka aykırılığın objektif ve gerçek bir şekilde tespit edilebilir olması gerekmektedir. İkinci olarak, hukuka aykırılık, "kanunla kurulmuş olma" şartının amacı ve hedefi ışığında değerlendirilmelidir. Atama sürecinin meşruiyetiyle hiçbir ilgisi olmayan, tamamen teknik nitelikteki hukuka aykırılıkların ilgili eşiğin altında kaldığı düşünülmelidir. Üçüncü olarak, ulusal mahkemeler tarafından hâkimin atanmasına ilişkin bir hukuka aykırılık iddiasının etkili şekilde hukukî denetiminin yapılmasının, söz konusu hukuka aykırılığın Sözleşme'nin 6(1) maddesi kapsamında adil yargılanma hakkının ihlâlüne yol açıp açmadığının belirlenmesinde önemli bir rol oynadığı kabul edilerek testin üçüncü basamağı olarak kabul edilmiştir. Son adımla ilgili olarak Mahkeme, temelde ikincil rolünün bilincinde

³ Guðmundur Andri Ástráðsson / İzlanda Kararı, No. 26374/18, 1 Aralık 2020.
<https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-206582>

olduğunu yineleyerek, aynı zamanda, ulusal makamların iç hukuku, Sözleşme'nin tam etkisi sağlanacak şekilde uygulamaları gerektiğini belirtmiştir. Dolayısıyla, ilgili iç hukuk kurallarına uyulmadığı tespit edildikten sonra, ulusal mahkemeler tarafından bu durumun hukukî etkilerinin değerlendirilmesi, ilgili Sözleşme maddesi ve Mahkeme içtihatlarından türetilen ilkeler temelinde yapılmalıdır. Mahkeme, tespit ettiği üçlü testi bakılan uyumsuzluğa uygulayarak, yaptığı değerlendirme sonucunda oybirliğiyle Sözleşme'nin 6(1) maddesinin ihlâl edildiğine karar vermiştir.

4. Cotoră / Romanya⁴ Kararı

Öz: *Başvuru, bir hâkimin Romanya Yargı Yüksek Kurulu tarafından tabi tutulduğu disiplin yaptırımının, yaptırımı doğuran yargılamanın adil yargılanma hakkı kriterlerini karşılamaması ve Romanya Yüksek Mahkemesi tarafından sadece bir yasallık denetimi yapılarak onaylanması nedeniyle Sözleşme'nin 6. maddesinin ihlal ettiği iddialarına ilişkindir.*

2013 yılında Adalet Bakanlığı, başvuranın başkanlık ettiği Temyiz Mahkemesi de dâhil olmak üzere çeşitli Romanya mahkemelerinde başkan yardımcılığı için bir yarışma düzenlemiştir. Ulusal Yolsuzlukla Mücadele Müdürlüğü, başvuranın söz konusu yarışmanın seçici kurulunun belirli üyelerini, iki kadın adayın aleyhine olmak üzere iki erkek adayı kayırmak için etkilemeye çalıştığını Yargı Yüksek Kuruluna bildirmiştir. Yargı Yüksek Kurulu Adli Müfettişliği bir ön disiplin soruşturması yürüttükten sonra ve Yargı Yüksek Kurulu yargıçlarından başvuran hakkında başka bir yargıcın mesleki faaliyetine müdahale nedeniyle disiplin kovuşturması açmasını istemiştir. Yargı Yüksek Kurulu, başvuranın söz konusu disiplin suçunu işlediğini tespit ederek, üç ay süreyle maaşından kesinti yapılmasına karar vermiştir. Başvuranın, Yüksek Mahkeme'ye sunduğu itiraz ise reddedilerek söz konusu disiplin yaptırım kararı onanmıştır. Başvuran, Yargı Yüksek Kurulu tarafından tabi tutulduğu disiplin yaptırımının, yaptırımı doğuran yargılamanın adil yargılanma hakkı kriterlerini karşılamaması ve Romanya Yüksek Mahkemesi tarafından sadece bir yasallık denetimi yapılarak onaylanması nedeniyle Sözleşme'nin 6. maddesinin ihlâl edildiğinden şikâyet etmektedir.

Mahkemenin Değerlendirmesi:

AIHM, kabul edilebilirlik bakımından yaptığı incelemede, Sözleşme'nin 6 § 1 maddesinin, görevden alma, rütbe düşürme veya maaştan kesinti yapılması gibi yaptırımların söz konusu olduğu yargıçlara yönelik disiplin yargılamalarının hukuki uyumsuzluk başlığı

⁴ Cotoră / Romanya Kararı, No. 30745/18, 17 Ocak 2023. <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-222314>

altında uygulanabilir olduğunu ve bu davada da aksini kabul etmek için bir neden görmediğini belirtmiştir.

Bu bağlamda yaptığı esas incelemesinde AİHM, somut davada, başvuru konusu disiplin yaptırımının uygulanmasına dair Yargı Yüksek Kurulu önündeki yargılamanın 6 § 1 maddesinin gerekliliklerine uygun olup olmadığının tespit edilmesinin gerekli olduğunu açıklamıştır. Bu kapsamda Mahkeme, öncelikle Yargı Yüksek Kurulu'nun adli teftiş yoluyla ön soruşturma yapmak ve ardından hâkim hakkında disiplin kararı vermek konusunda tam yetkiye sahip olduğunu saptamaktadır. Bu prosedür sırasında, Yargı Yüksek Kurulu delilleri inceledikten sonra maddi gerçekleri ve bunların hukuki sonuçlarını tespit eder ve değerlendirir. Ayrıca, yargılanan hâkim bir başka hakem veya kendi seçtiği bir avukat tarafından temsil edilerek savunma beyanı sunma olanağı ile dosyadaki tüm belgeleri inceleme ve örnek alma hakkına sahiptir. Yine Yargı Yüksek Kurulu nezdindeki disiplin yargılamasına ilişkin yasal hükümler, hukuk muhakemesi kanununun genel kuralları ile tamamlanmaktadır. Bu koşullar altında, Yargı Yüksek Kurulu gerçekten de 6. maddenin güvencelerinin uygulandığı "tam yargı yetkisine sahip bir yargı organı" oluşturmaktadır. Yargı Yüksek Kurulu, altı yıllık bir görev süresine sahip olan ve sulh hâkimleri genel kurulları tarafından seçilen hâkimlerden oluşmakta olup ancak açıkça tanımlanmış belirli koşullar altında görevden alınabilirler. Kanunen ve hiyerarşik olarak bağımsızdırlar ve bu nedenle Yargı Yüksek Kurulu'nun bağımsız ve tarafsızlığından şüphe uyandıracak hiçbir unsur söz konusu değildir. Bunların yanı sıra, kanun belirli usulü güvenceler sağlamış ve Yargı Yüksek Kurulu tarafından kabul edilen kararlar Yüksek Mahkeme tarafından incelemeye tabi tutulabilmektedir.

Başvuran hakkında gerçekleştirilen disiplin yargılamasında ise başvuran dosyaya erişebilmiş, bizzat savunması alınmış, duruşmalara kendi seçtiği bir avukatın yardımıyla katılmış, on beş tanık dinlenmiş ve başvuran, savunması için dosyaya belgeler ekleyebilmiştir. Delil taleplerinin bir kısmının reddedilme gerekçeleri adli müfettişler tarafından detaylı bir şekilde açıklanmış ve ardından dosyadaki delillere dayanarak başvuranın diğer hâkimlerin faaliyetlerine müdahale ederek disiplin suçu işlediğini tespit etmiştir. AİHM'e göre, Yargı Yüksek Kurulu disiplin birimi tarafından bu davada yapılan değerlendirme keyfi veya açıkça mantıksız görünmemektedir ve disiplin yargılaması 6. madde anlamında "haksız" olarak değerlendirilemez.

İlaveten AİHM, Yüksek Mahkeme'ye yapılan itirazın kural olarak yalnızca Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nda açıkça belirtilen yasallık gerekçeleriyle sınırlı olsa da somut davada Yüksek Mahkeme'nin başvuru konusu disiplin kararının hem yasallığını hem de esasını

incelediği ve başvuranın itirazlarına yeterli yanıt verdiği gerekçesiyle adil yargılanma hakkının ihlal edilmediğine karar vermiştir.

4

İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ HAKKI

5. C8 (CANAL 8) / Fransa⁵ Kararı

Öz: *Başvuru, bir Fransız televizyon yayın şirketi olan başvuranın eğlence amaçlı programının içeriği sebebi ile uygulanan yaptırımların, ifade özgürlüğü hakkını ihlal ettiği şikâyetine ilişkindir.*

Başvuran C8 (Canal 8), Fransız yasalarına göre kurulmuş bir televizyon yayın şirkettir. 7 Aralık 2016 tarihinde saat 20.45'te başvuran şirket, izleyicilere "yayın dışında" nelerin gerçekleştiğini göstermeyi amaçlayan reklam arası sırasında kaydedilen bir klipi yayınlamıştır. Program sunucusu C.H.'nin oyun oynuyormuş gibi görüldüğü ve programın bir kadın uzmanına yapılan bir şakayı içeren klip, 1.350'den fazla şikâyet ve bazı kadın hakları gruplarının şirkete bir yaptırım bildirimini tebliğ edilmesi talebi ile sonuçlanmıştır. Fransa'nın ulusal yayıncılık otoritesi (FUYO), 7 Haziran 2017 tarihli bir kararla, başvuran şirketin bu programının tüm canlı veya tekrar bölümlerinden önceki ve sonraki 15 dakika boyunca tüm reklamlarını iki hafta süre ile durdurarak yaptırım uygulamıştır.

Aynı programın 18 Mayıs 2017 tarihli bölümünde ise C.H., saat 11.25'te başlayan canlı yayında, bir arkadaşlık sitesinde yayınladığı ilana cevap veren yedi telefon kullanıcısıyla canlı yayında görüşmüştür. Hükümete göre, arayanların sesleri canlı yayında değiştirilmeden yayınlanmıştır. Bölüm, yayınlandıktan bir gün sonra başlayan bir tepki dalgasına yol açmıştır. 26 Temmuz 2017 tarihli bir kararla başvuran şirkete 3.000.000 avro (EUR) tutarında mali cezadan oluşan bir yaptırım uygulanmasına karar verilmiştir.

Başvuran şirket, Sözleşme'nin 10. maddesine dayanarak, Danıştay'a bu kararların iptal edilmesi için başvuruda bulunmuştur. Danıştay 18 Haziran 2018 tarihinde başvuruyu reddetmiştir. Başvuran şirket, cezanın maddi hatalara dayandığını ve bu sebeple haksız olduğunu ileri sürerek cezanın iptali için FUYO'ya başvurmuştur. Kararın şikâyetçiler ya da mağdurlarla ilgili herhangi bir bilgi içermediği gerekisi ile bu talep de reddedilmiştir. Başvuran şirketin bu karara karşı yaptığı itiraz da Danıştay tarafından 28 Eylül 2020 tarihinde reddedilmiştir.

Mahkeme'nin Değerlendirmesi

Başvuruların konularının benzer olması nedeniyle, Mahkeme her iki olaya ilişkin başvuruları birlikte incelemeye karar vermiştir. Mahkeme, şikâyet edilen iki müdahaleye ilişkin olarak başvuran şirketin usule ilişkin güvencelerden yararlanmış olduğunu belirtmiştir. Özellikle, yaptırım işlemleri öncesinde bir yaptırım tebligatı yapılmış ve bunların başlatılması

⁵ C8 (Canal 8) / Fransa Kararı, No. 58951/18 ve 1308/19, 9 Şubat 2023. <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-222892>

kararı bir idari mahkeme hâkimi olan bağımsız bir raportör tarafından alınmıştır. Mahkeme başvuran şirketin, karara itiraz etme fırsatına sahip olduğunu belirterek davanın tam yargı yetkisine sahip bir yargı organı önünde görüldüğünü kaydetmiştir. İkinci olarak Mahkeme, söz konusu videoların herhangi bir şekilde Sözleşme'nin 10. maddesi anlamında bilgi, görüş veya fikir içermediğini ve tamamen eğlence odaklı, tek amacı ticari kazanç elde etmek için mümkün olan en geniş izleyici kitlesini çekmek olan bir televizyon programının parçası olduğunu vurgulamıştır. Bu nedenle Mahkeme, başkalarının haklarını korumak amacıyla başvuran şirkete yaptırım uygulanmasının gerekli olup olmadığına karar verirken davalı Devletin geniş bir takdir yetkisine sahip olduğu sonucuna varmıştır. Üçüncü olarak Mahkeme, mizah hakkının her şeye izin verildiği anlamına gelmediği ve ifade özgürlüğünden faydalandığını iddia eden herkesin aynı zamanda "görev ve sorumluluklar" da üstlendiğini belirtmiştir.

Mahkeme, söz konusu görüntülerin olumsuz ve damgalayıcı bir kadın stereotipini sürdürdüğünü belirtmiştir. Tıpkı 7 Aralık 2016 tarihinde yayınlanan görüntülerde olduğu gibi, 26 Temmuz 2017 tarihli yaptırımla ilgili olarak, Mahkeme, ulusal yayıncılık otoritesi ve yerel mahkeme tarafından varılan kararların ilgili ve yeterli gerekçelere dayandığını belirtmiştir. Mahkeme, şikâyet konusu görüntülerin, Sözleşme'nin 10. maddesi anlamında herhangi bir bilgi, görüş veya fikir içermediğini, kamuyu ilgilendiren bir tartışmaya herhangi bir şekilde katkıda bulunmadığını değerlendirmiş, görüntülerin kadınların imajına zarar verdiği sonucuna ulaşarak davalı Devlete tanınan geniş takdir marjı kapsamında ifade özgürlüğü hakkının ihlal edilmediği sonucuna varmıştır.

6. Halet /Lüksemburg⁶ Kararı

Öz: *Başvuru, başvuranın 'whistle-blower' olma savunmasının dikkate alınmayarak ifşa ettiği belgeler nedeniyle aleyhindeki ceza kovuşturması sonucunda mahkûm olması sebebiyle Sözleşmenin 10. maddesinde düzenlenen ifade özgürlüğünün ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.*

Başvuran Raphaël Halet, olayların geçtiği tarihte müşterilerine denetim, vergi danışmanlığı ve yönetim danışmanlığı hizmetleri sağlayan özel bir şirkette çalışmaktaydı. 2012-2014 yılları arasında bu şirket tarafından hazırlanan yüzlerce 'peşin vergi anlaşması' ve 'vergi beyannamesi' çeşitli medya kuruluşlarında yayınlanmıştır. Yayınlanan belgeler yoluyla, çok uluslu şirketler adına hareket eden bu şirket ile Lüksemburg vergi makamları arasında 2002-2012 yılları arasında imzalanan oldukça avantajlı vergi anlaşmaları olduğu ve vergi

⁶ Halet / Lüksemburg Kararı, No. 21884/18, 14 Şubat 2023. <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-223259>

kaçırıldığı konusunda kamuoyunun dikkati çekilmiştir. Bu bağlamda başvuran da gazeteci E.P. ile iletişime geçerek kendi elinde de 16 adet belge olduğunu ve bu belgeleri de haberinde kullanabileceğini söylemiştir. E.P. başvurandan temin ettiği vergi beyannamelerini 10 Haziran 2013 tarihli programında kullanmıştır.

Ulusal mahkemeler başvuran hakkında başlayan yerel yargılama sonucunda başvuranın hâlihazırda çalıştığı şirket hakkında A.D. tarafından temin edilip gazeteci E.P. tarafından yayınlanan ifşa belgeleri olduğu, başvuranın açığa çıkardığı belgelerin daha önce yayınlanan belgelerden farklı bir içeriğe sahip olmadığı ve toplumda yeni bir tartışma başlatmaya yarayacak bilgiler içermediği kanaatiyle başvuranın “*whistle-blower*” korumasından tam olarak faydalanamayacağına karar vermiş ve başvuran hakkında 1000 Avro para cezasına hükmetmiştir.

Mahkemenin Değerlendirmesi:

Mahkeme somut davada Lüksemburg yargı makamlarının başvuran tarafından ifşa edilen bilgilerdeki kamu yararını sınırlayıcı bir şekilde yorumladığını tespit etmiştir. Bunun yanı sıra Mahkeme, ulusal mahkemelerin, başvuranın çalıştığı şirketin müşterilerinin özel çıkarlarına verilen zararı ve hırsızlığın önlenmesi ve cezalandırılması ile mesleki gizliliğe saygı gösterilmesine ilişkin kamu yararını dikkate almaksızın, yalnızca şirketin işi veya itibarı açısından yaşadığı bu zararın tek başına, ifşa edilen bilgilerdeki kamu yararından daha ağır bastığını tespit eden yaklaşımını yerleşik içtihatlarına aykırı bulmuştur.

Mahkeme, başvuran tarafından açıklanan bilgilerin önemli bir katkı sağladığı çok uluslu şirketlerin vergi uygulamalarına ilişkin kamuoyu tartışmasının hem ulusal hem de Avrupa düzeyindeki önemine ilişkin bulguları ışığında, bu bilgilerin açıklanmasındaki kamu yararının tüm zararlı etkilerden daha ağır bastığı kanaatinde olduğunu ifade etmiştir.

Mahkeme, ilgili tüm menfaatleri tarttıktan ve başvuranın cezai mahkûmiyetinin niteliğini, ciddiyetini ve caydırıcı etkisini dikkate aldıktan sonra, ifade özgürlüğü hakkına, özellikle de bilgi verme özgürlüğüne yapılan müdahalenin "demokratik bir toplumda gerekli" olmadığı sonucuna varmıştır. Bu sebeple Mahkeme somut olayda 2'ye karşı 15 oyla başvuranın Sözleşme'nin 10. maddesinde düzenlenen ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine karar vermiştir.

6

MÜLKİYET HAKKI

7. *Katona ve Závorský / Slovakya (no. 43932/19 ve 43995/19)*⁷ Kararı

Öz: *Başvuru, başvuranın telif hakkı kendisine ait olan kitabın yasadışı olarak internet üzerinden satılması üzerine sorumlular hakkında etkili ve hızlı bir soruşturma yapılmadığı şikâyetlerine ilişkindir.*

Başvuran telif hakkı kendisine olan bir kitabın internet üzerinden indirilmek suretiyle satışa sunulduğunu öğrenmesi üzerine bu satış işlemini yapan şahsı tespit ederek (O.O) cezai işlem başlatılması için polise başvurmuş ve O.O. hakkında ceza soruşturması açılmıştır. Başvuran, bu süreçte faille ilgili bazı hususları kendi imkânlarıyla tespit etmiş ve bu hususların özel olarak araştırılmasını talep etmiştir (Örneğin kitabı indirmek için kredi kartıyla ödeme yapan şahsın kimliği hakkında A bankasından bilgi almak gibi).

Polis, O.O'nun kitabın paylaşılmasıyla hiçbir ilgisi olmadığını belirterek takipsizlik kararı vermiş, bu karar savcılık tarafından bozulmuş, ancak yeniden başlatılan soruşturmada da satışı yapan web sitesinin yurtdışı kaynaklı olduğu, kitabın satışını yapanların kimliğinin kanıtlanamadığı belirtilerek takipsizlik kararı verilmiştir. Bu karar da bozulmuş, yeni açılan soruşturma ise devam etmektedir. Başvuran, Devletin etkili soruşturma yükümlülüğünü yerine getirmediğini ileri sürmektedir.

Mahkemenin Değerlendirmesi:

Mahkeme fikri mülkiyet haklarının 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi kapsamına girdiğini, bu hakka yönelik bir müdahalenin özel bir kişi tarafından gerçekleştirilmesi halinde, Devlet'in iç hukuk sisteminde, ilgililerin haklarını arayabileceği yeterli hukuk yollarının sağlanmasını temin etmesi yönünde pozitif bir yükümlülüğün ortaya çıktığını belirtmiştir. Bu bağlamda, müdahalenin cezai nitelikte olduğu durumlarda, bu yükümlülük, yetkililerin etkili bir cezai soruşturma yürütmesini ve uygun olması halinde kovuşturma başlatmasını gerektirecektir.

Mahkemeye göre mevcut davada, telif hakkı ihlalden doğrudan sorumlu olan kişiler, tamamen Ukrayna makamlarının yetki alanına giren Ukraynalı bankacılık ve telekomünikasyon hizmetleri sağlayıcılarını kullanmışlardır. Bu kişileri tespit etmenin en doğrudan yolu bu sağlayıcılardan bilgi talep etmektir ve bu kişilerden bilgi talep etmenin tespit edilebilen tek yolu bir ceza soruşturmasıdır.

Mahkeme bu bağlamda yaptığı incelemede; başvuranın faillerin tespit edilmesini sağlayacak birtakım bilgileri soruşturma makamlarına sunduğunu, ancak yetkililerin bu kolay erişilebilir adımları atmadıkları gibi bunu yapmalarını engelleyen şeyin ne olduğuna dair tutarlı

⁷ Katona ve Závorský / Slovakya Kararı, No. 43932/19 ve 43995/19, 9 Şubat 2023.
<https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-222915>

bir açıklama da getirmediğini, soruşturma sürecinde başvuranın verdiği güncel bilgileri değerlendirmediklerini, bu bilgileri araştırmanın kendilerine orantısız bir yük getireceğini ileri sürmediklerini, suç işleyen web sitesiyle ilişkili kuruluşların çoğu başka ülkelerde faaliyet gösterse de başvuranın telif hakkını ihlal eden tarafların, tamamen Ukrayna makamlarının yetki alanına giren Ukrayna bankacılık ve telekomünikasyon hizmetleri sağlayıcılarını kullandıklarını belirtmiş ve ayrıca yetkililerin soruşturmayı kapatma yönündeki aceleci kararları nedeniyle başvuranın failleri ortaya çıkarmaya yönelik çabalarının sonuç vermediği değerlendirilmesinde bulunmuştur.

Sonuç olarak Mahkeme, yukarıda yapılan değerlendirmeleri bir bütün halinde gözeterek başvuranın kitabının yasadışı olarak internet üzerinden satışa sunulmasına yönelik yapılan ceza soruşturmasındaki bariz ve ciddi eksiklikler nedeniyle Devlet'in başvuranın mülküne ilişkin pozitif yükümlülüklerini yerine getirmediği gerekçesiyle Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir.

8. Žegarac ve Diğerleri / Sırbistan⁸ Kararı

Öz: *Başvuranların emeklilik maaşlarından belli bir oranda kesinti yapılması nedeniyle mülkiyet haklarının ve ayrımcılık yasağının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.*

Başvuranlar Sırbistan vatandaşı olup zorunlu emeklilik sistemi nedeniyle prim ödeyerek emekli olan kişilerdir. Sırbistan hükümeti mevcut prim ödeme sisteminin emeklilik sistemi üzerinde aşırı yüke ve bütçede açığa sebebiyet vermesi nedeniyle yeni bir kanun çıkararak emekli maaşı 200 Avro üzerinde olan emeklilerin maaşlarının 200 Avro'yu aşan kısmından artan oranlı olmak üzere %19'a kadar kesinti yapılmasını kararlaştırmıştır. Bu kesintiler 2014 yılında başlamış ve bütçe dengesinin düzelmesi üzerine 2018 yılında sona ermiştir.

Başvuranlar yapılan kesintinin kazanılmış haklarını ihlal ettiğini, Kanun'un belirsiz olduğunu, 200 Avro altında emekli maaşı alanlardan indirim yapılmamasının ayrımcılığa neden olduğunu, Kanun'un bireysel bir işlemede dayanmadan doğrudan uygulanması nedeniyle ilgili idarelere etkili bir şekilde başvuruda bulunamadıklarını ileri sürmüşlerdir.

Mahkemenin Değerlendirmesi:

Mahkeme, AIHS'in 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin belirli bir miktarda emekli maaşı alma hakkını güvence altına almadığını hatırlatmaktadır. Diğer taraftan, bir Sözleşmecî Devletin, önceden prim ödenmesi şartına bağlı olsun ya da olmasın, bir sosyal yardımın hak

⁸ Žegarac ve Diğerleri / Sırbistan Kararı, No. 54805/15, 17 Ocak 2023. <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-223123>

olarak ödenmesini öngören yürürlükte bir mevzuatı varsa, bu mevzuatın, gerekliliklerini yerine getiren kişiler için 1 No.lu Protokolün 1. maddesi kapsamına giren bir menfaati olduğu kabul edilmelidir. Bu bağlamda yasa hükmü ile başvuruların emekli maaşlarından kesinti yapılması suretiyle başvuruların mülklerinden barışçıl bir şekilde yararlanma hakkına müdahalede bulunulmuştur.

Mahkeme, sosyal ve ekonomik politikaların uygulanmasında yasama organına tanınan takdir yetkisinin geniş olmasını doğal bulmakta ve yasama organının neyin "kamu yararına" olduğuna ilişkin kararına, -bu karar açıkça makul bir temele dayandığı sürece- saygı göstermektedir. Bu bağlamda Mahkeme, Kanun'da kesintinin hangi tarihte sona ereceği belirtilmemekle birlikte bu kesintilerin 2018 yılında sona erdiğini, bu nedenle Kanun'un öngörülebilir olduğunu ve yapılan müdahalenin kanuni bir dayanağının bulunduğunu not etmektedir.

Mahkeme, tedbirlerin bütçe açıkları ve emeklilik sisteminin sürdürülebilmesi için yürürlüğe konulduğunu, bu yönüyle müdahalenin meşru bir amacı olduğunu, emekli maaşlarının geçici ve makul bir orantı içerisinde azaltıldığını hatırlatmaktadır. Başvuranlar bu azalma nedeniyle yaşamlarını idame ettirememeye riskiyle karşı karşıya kaldıklarına yönelik kanıt sunmamıştır. Bu nedenle Mahkeme başvuruların aşırı bir külfete katlanmadıkları sonucuna varmaktadır.

Sonuç olarak Mahkeme, Devletin geniş takdir marjı ışığında ve Devlet harcamalarını dengeleme çabasının bir parçası olarak başvuruların emekli maaşlarındaki kesintinin sınırlı kapsamı ve geçici niteliği göz önüne alındığında, şikâyetin açıkça dayanaktan yoksun olduğuna karar vermiştir. Mahkeme, düzenlemenin bütçe açığını kapatmak amacıyla yapıldığını bu nedenle müdahalenin ayrımcılık yasağını da ihlal etmediği sonucuna varmıştır.

9. Freire Lopes / Portekiz⁹ Kararı

Öz: Başvuru, *batan bir özel bankanın tasfiyesinin başvuran üzerindeki mali etkisi nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.*

Başvuran Espírito Santo Group'a (GES) ait olan Banco Espírito Santo (BES)'de cari hesap açtırmıştır. Ağustos 2012'de başvuran, ihraç edilen 3.700 menkul kıymeti toplam 185.000 Avro (EUR) karşılığında satın almıştır. Finansal aracı olarak hareket eden BES, 24 Ağustos 2014 tarihinde 20.202 Avro faiziyle birlikte ürünleri geri almayı taahhüt etmiştir.

⁹ Freire Lopes / Portekiz Kararı, No. 58598/21, 31 Ocak 2023. <https://hudoc.echr.coe.int/eng/?i=001-223345>

Mayıs 2014'te Lüksemburg makamları BES'in hâkim ortaklarından ESI'nin hesaplarında usulsüzlükler tespit etmiştir. Temmuz 2014'te ESI ile diğer ortaklar ESFG ve Rio Forte, borçlarını ödeyemeyecek durumda oldukları gerekçesiyle Lüksemburg makamlarına adli reorganizasyon başvurusunda bulunmuş ve Temmuz 2014'te BES, GES'in borcuna maruz kalmasının bir sonucu olarak 3.57 milyar Avro zarar açıklamıştır. 30 Temmuz 2014 tarihli bir kararla BdP (Portekiz Merkez Bankası), BES'in faaliyetleriyle ilgili bir takım tedbirler aldıktan sonra, 3 Ağustos 2014 tarihinde BES'i tasfiye etmeye karar vermiştir. BdP, Novo Banco (N.B.) adında bir köprü banka kurmuştur. Bu bankaya özellikle çeşitli varlıkları, yükümlülükleri ve diğer kalemleri devretmiş olmakla birlikte, BdP, N.B. bankasına karşı çok sayıda hukuk davası açılması üzerine, BdP 29 Aralık 2015 tarihli kararıyla, özellikle hangi yükümlülüklerin BES'ten köprü bankaya devredilmediğini belirtmiştir. Bu arada, Ağustos 2014'te Avrupa Merkez Bankası (ECB), BES'in Eurosystem para politikası operasyonlarına ilişkin karşı taraf statüsünü askıya almaya karar vermiş, Temmuz 2016'da ise, BES'in bankacılık lisansını iptal etmiştir. Bu kararın ardından BdP, kendi isteğiyle BES'e ilişkin tasfiye işlemlerini başlatmıştır. Bu işlemler halen Lizbon Ticaret Mahkemesi'nde devam etmektedir.

Başvuran, köprü banka N.B. aleyhine 185.000 Avroyla birlikte 20.202 Avro tutarındaki faizin geri ödenmesi talebiyle dava açmıştır. Yargısal süreçte BES'in bir finansal aracı olarak faaliyet göstermesinden kaynaklanan zarara ilişkin sorumluluğunun "risk" teşkil ettiği ve N.B. bankasına devredilmediği tespit edilmiştir.

Mahkemenin Değerlendirmesi:

AİHM, başvuranın şikayetlerini Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi (mülkiyetin korunması) kapsamında incelemiştir.

AİHM, mevcut davanın bir birey ile özel bir banka arasındaki ticari ilişkiden kaynaklandığını kaydetmiştir. AİHM, BdP'nin bankacılık sektörünü denetleme yetkisi kapsamında BES ile ilgili olarak aldığı tedbirlerin başvuranın talebi üzerinde etkileri olduğunu, bankanın tasfiyesinin mevzuat hükümleri uyarınca gerçekleştirildiğini kaydetmiştir. Dolayısıyla, söz konusu tedbirler iç hukuka uygundur. Tedbirlerin kamu yararı amacı güttüğü de açıktır.

Ekonomik bağlam ve BES'in ilgili dönemdeki zayıf mali durumu göz önünde bulundurulduğunda, AİHM başlangıçta Devletin, BdP aracılığıyla, BES ile ilgili olarak hem önleyici hem de iyileştirici hangi tedbirleri alacağını belirleme konusunda bir dereceye kadar takdir yetkisine sahip olduğunu kabul etmiştir. Bu davada, bankanın tasfiyesi, BES'i ciddi bir mali kargaşaya sürükleyen GES'in borçlarına maruz kalmaları nedeniyle toksik olduğu düşünülen tüm ürünlerin BES'ten çıkarılmasını ve böylece tüm yerel ve hatta Avrupa bankacılık

sistemi için geniş kapsamlı sonuçları olabilecek bir durum olan BES'in tamamen çökmesinin önlenmesini amaçlamıştır. Mahkeme, başvuranın alacağına, yakın zamanda bir kamu kurtarma paketine konu olan köprü bankaya aktarılmamış olmasının, BES tarafından kendisine borçlu olunan meblağın geri ödenmesini güvence altına alma ihtimalini azalttığını farkında olduğunu belirtmiştir. Bununla birlikte, Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin, Sözleşmeci Devletlere özel kuruluşların borçlarını karşılama konusunda genel bir yükümlülük yüklediği şeklinde yorumlanamayacağını yinelemiştir. Ayrıca, olayların meydana geldiği dönemde BES'in mali durumunun çok zayıf olduğu göz önünde bulundurulduğunda, başvurana olan borcunu yerine getirebileceğine dair hiçbir garanti bulunmamaktadır. AİHM ayrıca yerel mahkemelerin yorumunun keyfi veya mantıksız görünmediğini ve Yüksek Mahkeme'nin benzer davalardaki içtihadıyla tutarlı olduğunu kaydetmiştir. Son olarak, Mahkeme, başvuranın, Lizbon Ticaret Mahkemesi'nde devam etmekte olan BES'in tasfiyesine ilişkin davada talebini ileri sürebileceğini gözlemlemiştir.

Dolayısıyla Mahkeme, gözetilen kamu yararı ile başvuranın ve aynı durumdaki diğer kişilerin mülkiyet hakları arasında adil bir denge kurulduğuna ve başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olduğuna karar vermiştir.

10. Kurt ve diğerleri / Türkiye¹⁰ Kararı

Öz: *Başvuru, başvuranların murisinin talebi üzerine 1953 yılında mahkeme kararıyla gerçekleştirilen ve bir hata teşkil ettiği iddia edilen bir tapu birleştirme işleminin ardından ilgililer tarafından sunulan tapu belgesinin tüm hukuki değerini kaybettiği gerekçesiyle başvuranların taşınmaza ilişkin mülkiyet taleplerinin reddedilmesiyle ilgilidir.*

Başvuranların murisi (*de cujus*) M. Aksoley, 1950 yılında, İstanbul'da, A.R.K.nin torunlarına ait olan ve Hicri takvime göre Haziran 1299 tarihli bir tapu belgesine konu olan ve satış sebebiyle yeni bir tapu belgesi düzenlenerek tapu siciline 69 numarası ile tescil edilen bir taşınmaz da dâhil olmak üzere birkaç taşınmaz satın almıştır. M. Aksoley'in talebi üzerine, 1953 yılında, Üsküdar Mahkemesi hâkimi, ilgilinin sahip olduğu bitişik taşınmazlara ilişkin 33 tapu belgesini birleştirmiş, eski tapuların yerine yeni bir tapu belgesi düzenletmiş ve M. Aksoley'i mülk sahibi olarak tescil etmiştir.

¹⁰ Naciye Kurt ve Diğerleri / Türkiye Kararı, No. 43874/14, 24 Ocak 2023. <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-223308>

A.R.K.nin mirasçuları, 1993 yılında, 165.950 m²'lik taşınmazın mülkiyetini elde etmek için dava açmışlardır. Hazine ve üçüncü şahıslar, taşınmaza ilişkin mülkiyet talebinde bulunmak üzere yargılamaya katılmıştır. Mahkeme, A.R.K.nin mirasçılarının tapu belgelerinde belirtilen sınırların talep edilen taşınmazın sınırlarına karşılık geldiği kanaatine varmış ve diğer tarafların taleplerini reddederek ilgililere mülkiyet vermiştir. Bu karar, Hazinenin itirazı üzerine bozulmuştur. Mahkeme, A.R.K.nin torunlarının ve diğer davacıların taleplerini reddetmiş ve ihtilaf konusu mülkü Hazine adına tescil etmiştir.

Başvuranlar, 22 Aralık 2000 tarihinde, 1950 tarihli 69 numaralı tapuya dayanarak bu mülkün mülkiyetini talep etmek üzere bir yargılama başlatmışlardır. Mahkeme, başvuranların taleplerini desteklemek için sundukları tapu belgesinin 1953 tarihli tapu belgelerinin birleştirilmesinden bu yana artık geçerli olmadığını ve yalnızca tapu birleştirmesinden doğan yeni tapunun geçerli olduğunu tespit etmiş ve davayı reddetmiştir.

Başvuranlardan Naciye Kurt tarafından Anayasa Mahkemesine yapılan başvuru, iç hukuk yollarının tüketilmemesi sebebiyle reddedilmiştir. Anayasa Mahkemesi, 69 numaralı tapunun kadastro çalışması sırasında dikkate alınması gerektiği kanısına varmış ancak dikkate alınmadığını ve mülkün Hazine adına tescil edildiğini tespit etmiştir. Anayasa Mahkemesi, bu nedenle, başvuranın Türk Medeni Kanunu'nun 1007. maddesine dayanarak uğradığı zararın tazmin edilmesini talep edebileceğini ancak, bu türden bir dava açmadığı için başvuruyu kabul edilemez bulunmuştur. Anayasa Mahkemesi, diğer başvuranların başvurusunu ise, açıkça dayanakta yoksun olduğu gerekçesiyle kabul edilemez bulunmuştur.

Başvuranlar, ihtilaf konusu taşınmazın Hazine adına tescil edilmesi ve taleplerinin reddedilmesi nedeniyle, Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi anlamında mülkiyetlerine saygı gösterilmesi haklarının ihlalden şikâyetçi olmuşlardır. Başvuran Naciye Kurt ayrıca, davalarının reddedilmesi nedeniyle Sözleşme'nin 6. maddesi anlamında adil yargılanma hakkının ihlalden şikâyet etmektedir.

Mahkeme'nin Değerlendirmesi

Mahkeme, öncelikle, tüm şikâyetlerin yalnızca Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi kapsamında incelenmesi gerektiği kanaatine varmıştır.

Mahkeme, Anayasa Mahkemesi'nin 69 numaralı tapunun dikkate alınması gerektiği kanaatine varmış olsa da, başvuranın TMK'nın 1007. maddesine dayanarak tazminat davası açmadığı gerekçesiyle iç hukuk yollarının tüketilmemesi sebebiyle başvuruyu reddettiğine

dikkat çekmiştir. Mahkeme, bu kapsamda, bu hukuk yolunun Sözleşme anlamında etkin olduğunu ve tapu sicillerinin tutulmasıyla ilgili zararlar için maddi tazminat elde etmeye imkân verebileceğini daha önce birçok kez kabul ettiğini hatırlatmaktadır. Mahkeme, somut olayda, ihtilaf konusu mülkün Hazine adına tescil edilmesine yol açan yargılamada başvuruların (69 numaralı) tapusunun dikkate alınmadığını ve bu tapunun geçersizliği, ilgililerin başlattıkları yargılama sonucunda mahkemeler tarafından kesin olarak kaydedildiğini dikkate almaktadır. Mahkeme, başvuruların, en geç söz konusu bu tarihten itibaren, TMK'nın 1007. maddesine dayanarak tapunun hukuki değerini kaybetmesi sebebiyle uğradıkları zararın tazmin edilmesi için talepte bulunabilme imkânına vurgu yapmaktadır. Mahkeme, bu nedenle, TMK'nın 1007. maddesi ile sunulan hukuk yolunun etkinliğini sorgulamak için herhangi bir neden görmemektedir.

Mahkeme, sonuç olarak başvuruların, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1 ve 4. fıkraları uyarınca, iç hukuk yollarının tüketilmediği gerekçesiyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı

Milli Mütadafaa Cad. No: 8 Bakanlıklar Kızılay/ANKARA

T: 0 (312) 549 59 05 F: 0 (312) 549 59 27

e-mail: inhak@adalet.gov.tr